

ABONAMENTUL:
PE AN 3 COR. 20 FIL.
" 1/2 " 1 " 60 "
" 1/4 " " 90 "

IN STREINĂTATE:
PE AN 6 FRANCI.
" 1/2 " 3 "

Numeri singuratici se vînd în Cluj cu 5 fileri, într'alte locuri cu 6 fil.

RĂVAȘUL

INSERTIUNILE SE PLĂTESC DUPĂ MĂRIMEA LORULUI CE OCUPĂ: FIE-CARE cm. □ COSTĂ ODATA 10 FIL., DE 2 ORI 8 FIL., DE 3 ȘI MAI MULTE ORI 6 FIL.

ADRESA:
"RĂVAȘUL"
CLUJ — KOLOZSVAR
JKAI-UTCZA 6.

Redactor resp.: BASIL MOLDOVANU.

APARE ÎN FIE-CARE SÂMBĂTĂ.

Proprietar editor: Dr. E. DĂIANU.

"Ajutorul" de stat

Ajutorul de stat al preoților din *Arhidieceasa de Alba-Iulia și Făgăraș*, pe anul 1903, a sosit în sfârșit și se împarte în zilele acestea. Ministrul a trimis peste 139 mii de corone. Și s'au dat, — chipul spre a îmbunăți venitele preoților mai slab înzestrați, — ajutoare la 550 preoți, din cei cam 680, câți sunt în păstorie în întreagă arhidieceasa.

"Ajutorul" e împărțit cam astfel:

Sunt	47 preoți „ajutați” cu câte	100 corone
"	102 " " " "	150 "
"	194 " " " "	200 "
"	46 " " " "	250 "
"	50 " " " "	300 "
"	23 " " " "	350 "
"	18 " " " "	400 "
"	14 " " " "	450 "
"	14 " " " "	500 "
"	4 " " " "	600 "
"	4 " " " "	1000—1200 corone.

Ceialtați 34 au sume diferite dela 34 cor. până la 725 cor.

Ar trebui să ne bucurăm văzând acesta tabelă, și socotind, că 550 preoți săraci, — toți preoții noștri sunt săraci, pentru-că toți sunt slab dotați — au împărțit între sine 139 mii de corone. Și-ar trebui să ne aretăm, poate, bucuria și recunoștința, ca și cărmuitorii țării să aibă o mulțumire pentru generosul fapt al împărțirii „ajutorului”. Așa ar trebui să fie, dacă la noi ar stăpâni dreptatea și ar fi un sistem politic de drept. De fapt însă nu ne bucurăm, nu ne putem bucura, dimpotrivă durere amară și mahnire adâncă ne cuprinde inima. Nu pentru că noi n'am căpătat ajutor, — o nu, asta ne ar fi și rușine să o aducem drept motiv — ci pentru că așa cum s'a împărțit de câți-va ani, și se împarte și acum sub un guvern nou, lăudat și de unii naivi dela noi, — „ajutorul” de stat nu e ajutor clerului, ci o primejdie din cele mai mari și mai rușinoase pentru biserica noastră. Împărțirea nu e făcută după dreptate — ci după capriții. Ea nu se întemeiază peste tot pe nici un principiu, ci numai pe arbitriu și volnicie. Ca atare „ajutorul” e

cel mai grozav mijloc de terorizare și de umilire a preoților și cel mai primejdios sistem de subminare a bisericii. Prin urmare nu poate fi privit de nimenea, care are inimă și pricepere pentru cauza bisericii noastre — singura hotărîtore — decât cu durere și indignare. Durerea și indignarea ne este cu atât mai mare, că tratarea acesta revoltătoare a clerului și bisericii noastre e cu totul excepțională. Ea se face acum, când clerul tuturor bisericilor din țară e tratat după o lege ărecare, după legea congruei. Numai noi suntem lăsați afară de lege, supuși și espuși tuturor volniciei și capriciilor personale ale nu știu cui. „Ajutorul” acesta nefast vrea să țină la noi locul *congruei*. Nu-i adevărat. Dacă ar fi așa, ori cât de mic e, s'ar împărți după o cheie ărecare, conform stării materiale a preoților, — cunoscută acum în mod oficial. Dar nu se face. De s'ar împărți în *mod egal tuturor* — ar fi și acesta un sistem cât de cât — ar primi fiecare preot peste 200 corone, și ar fi și asta ceva, ar fi în tot cazul mai mult ca nimica. Dar vedem că sunt peste 150 preoți împărțiiți cu o sumă sub *media* acesta minimală, și alți 130, cari nu-s împărțiiți *cu nimic*. Pentru ce? Am vrea să știm pentru ce? Nu-s și aceia preoți? Ori ei sunt mai răi, sau mai buni? Mai săraci ori mai găzdaci? nime nu va pute răspunde.

Și precând mai mult ca jumătate din preoți sunt împărțiiți cu media de 200 cor. și sub medie ori *cu nimic*, prin ce au meritat alții de 2-, 3-, 4-, 5- și 6-ori atâta? Am vré să știm. Să cunoștem faptele, meritele lor. Suntem mulți preoți tineri, dornici și volnici a învăța și a lucra; se ni-să arete numai, ce se învățăm, și se facem, dacă e bun de învățat și făcut.

Știm că nime nu ne va răspunde la aceste și alte întrebări, ce se impun de sine. Pentru ce? Pentru că așa numitul ajutor, cum am zis, nu e ajutor, ci volnicie, și nedreptate.

De aceea datorința noastră a tuturor, „ajutați” si „ne ajutați”, e să scuturăm rușinea acesta de

pe noi, de pe biserica noastră. Să cerem dreptate și lege. O lege, ori cât de rea ar fi, tot e mai bună decât fără de legea și volnicia. Să cerem deci *congruă* legală și normată, că e prea de tot mare nedreptatea ce ni-să face!

Crestături.

Dela Dej încep a veni vesti politice, când rele, când bune. În numărul din urmă am încrestat cele rele. Am arătat rătăcirea grozavă a unui avocat, care se ține altfel român. El se făcuse propovăduitorul politicii maghiare celei mai grozave, a politicii lui Bánffy; și asta tocmai după ce câte-va zile mai înainte Ungurii din Dej nu voiseră să audă în congregația comitatului nici o vorbă românească! Ce groznică situație în politica noastră a Românilor. Când unii se hotăresc în sfârșit a pretinde dreptul limbei românești în casa comitatului, alții se dau la o parte, ear ca mâne-poimâne se pun alătura de cei ce huidiau *limba românească!* Groznicia e și mai mare pe urmă. După o pășire ca alui Farkas, românul banffyist, de abia se află o lăie două ca să-l înfizeze cum se cade. Ear celelalte multe? Unele tac, (cum e și „Tribuna” de la Arad, cea gurișă la alte prilejuri) ear altele zic: *câtă efectul pasivității!*

Așa? Adeva cum? Dacă Dr. Mihali și soții pretind a se respecta dreptul limbei românești, și Ungurii fac larmă, asta-i efectul pasivității? Nu al șovinismului? Și dacă Dr. Farkas, vorbește după calapodul unui ungar banffyist, asta ear e efectul pasivității?

O nu, Domnilor. Dacă aveți drept în cazul întâiu, nu știu. Dar în cazul al doilea e tocmai efectul „activității” pe care au început a o purta în gură acum toți păpăgalii cu condei. Dl Farkas e „activistul” tipic, ca toți activiștii de acum. Activist fără program și fără partid, care tocmai de aceea azi profesează un program, mâne altul, ași e cu partidul liberal, mâne cu cel banffyist, după cum activitatea „sa personală i-se pare mai rodnică.” Asta e adevărată „activitate” politică personală, sau cu alt cuvnt cameleonism l-au spus-o de altfel și concelătenii noștri maghiari, cari îl cunosc mai bine. „Ujság” din Cluj, scria în nrul de la 25 Ian. următorele:

„Cât despre sinceritate, frește, încape multă vorbă, pentru că cei ce cunosc istoricul luptelor politice de la Dej, știu, că Dr. Farkas János a fost deja corțes însuflețit alui Daniel Tibor (liberal) și aderent mare al partidului independent (ear acum e banffyist!).

Ca ce e mai trist pentru situația noastră e, că foile ungurești tratează mai corect pe acești „activiști” decât foile noastre activiste.

De altfel înregistrăm de la Dej vestea bună, că la 30 Ian. în congregația comitatensă a vorbit românește dl Dr. Al. Vajda, medic din Alpret, și a fost ascultat până în capăt. Insuși fișpanul a cerut de la membri congregației să se l'asculte, că are drept să vorbească românește. Va se zică limba românească și-a făcut de nou intrarea în adunările comitatului. Nu mai de ar păzi Românii de aci încolo dreptul ei recăștigat!

De odată cu dl A. C. Popovici — spune „Trib.” din Arad se vor tutorce în țară și d-nii Eugen Brote și Sept.

FOIȚA RĂVAȘULUI.

Mama.

Când amurgu-și bate para,
Pe cărări de flóre ninse;
Peste ochii mei, se lasă
Umbra vremurilor stinse.

Parc'aud în taina sării
Glasul doinei, trăgănat,
Și în ceața depărtării
Ved biserica din sat . . .

. . . Clopotul răsună 'n turlă,
Pe creștini la rugă-i chiamă —
Tremură 'n liniștea firii
Dulci acorduri de aramă . . .

In genunchi pe piatra rece,
Scumpă mamă, te închin,
Pe când gândul tău departe-i
La odorul din străini.

Tainic ți-să 'nșiră 'n minte,
Dulci a vremii clipe șterse,
Mă auzi șoptindu-ți vorbe
Gângăvite, ne'nțelese . . .

Êr' pe aripa gândirei,
Când cerci zilele 'nainte,
Mă auzi grăind din carte
Cu glas dulce și cuminte.

Și ascultă de vrajă prinsă,
Câte inima îți spune
Și spre-a ceriului Crăiasă
Blând înalți o rugăciune:

„O! păzește-l, Preacurată . . .
Ai fost mamă ca și mine,
Tu 'nțelegi rostul iubirei
Și a naicelor suspine.

„Știi, ce dulce mângăiere-i,
Când copilu-ți stringi în brațe
Și-i săruți cu duioșie
Ochii blânzi, senina-i față.

„Legănat-ai pe Stăpânul
La neprihănit-ți sin —
Cea mai scumpă mea comoră,
Ție, Dómnă, o închin.

Mintea lui o luminează,
Și în suflet varsă-i dar . . .
Se-l aud cântând în strană,
Să-l ved popă la altar! . . .

Pe când tu anini iubit'o,
La icóne calapăr,
Fiul tău prin cărți bētrâne
Cearcă stinsul adevăr.

(Ianuar 1904.)

Nic. Marcu.

Cuvîntare.

Rostită la înmormintarea Anei Dăianu, în Cut, la 3/16 Ian. 1904. de

Vasile Podóbbă.

„Amin, amin zic vouă, cel ce ascultă cuvîntul meu și crede celui ce m'a trimis are Viața vecilor” Ioan 5. 24.

Aceste cuvinte se cetesc din s. Evanghelie totdeauna, când se mută din viață careva dintre credincioșii s. noastre biserice. Aceste cuvinte s'au cetit și la acest jalnic prilej, când petrecem din viață, chiar la începutul anului nou, pre o mamă română îmbătrânită în slujba familiei sale, și a neamului românesc, și preste tot în slujba lui Dzeu.

Este în lume un cuvînt, care e plin de dulceta, e sfînt înaintea ori căru muritor și e cel dintăiu cuvînt pre care îl gîngăie băiatul, când începe a vorbi, e plăcut, e frumos, îl rostim cu plăcere și când ajungem la bătrânețe. Acest cuvînt, dulce și frumos e cuvîntul: *mamă*. Mama ne dă viață, ea ne nutrește la pieptul său, ea ne grigește ziua și noptea, ca se nu ni să întempe ceva rău atunci, când noi suntem cele mai neputincioase ființe pre pământ. Ea ne apără de căldură și frig ne păzește ca și ochii din cap și când, ca băiați nepricepuți, o năcăgim mai mult și mai tare, ne adorme cu cuvintele dulci ce le cânta lângă leagănul nostru „nani nani, pușor”. O mame bune, fiți binecuvîntate de Dzeu, căci voi sunteți ingerii noștri păzitori pre pământ. Voi

Albini, cari au fost urmăriți pentru „Memorand“ și petrec acum în România. Numita foice crede că „esilații“ se vor așeza la Budapesta și vor incepe o politică activă. Pote să aibă dreptate, dar nu o putem crede despre toți trei. Curios lucru că foile ungurești nici cu un cuvânt nu încreștă știrea aceasta.

Felecanii și Matia.

Foile ungurești din Cluj scriu, în numărul lor de Lună (1 Febr. n.) cu deosebire bucurie despre o pretinsă manifestație a Românilor din Feleac. Ci că Români din satul acesta ar fi venit Duminecă cu droia la Cluj, împănăți cu tricolor național maghiar și ar fi depus la statua lui Matia, din piața Clujului, o cunună de flori cu tricolor maghiar și inscripție maghiară. Eată ce scrie de pildă *Ujság* :

Valahî la statua lui Mathia. Serbare frumoasă și înălțătoare de suflet a fost ieri înainte de amiază la statua lui Mathia. O mulțime de Români s'au înfășurat acolo împodobii cu cocarde naționale (maghiare) au dus cu sine o cunună de flori cu bandă națională și au pus-o lângă statua marelui craiu. Bravi! Valahî din Feleac de mult sau pregătit la această serbare, ba odată au și fost în Cluj și era pe aci să puie cununa. Dar atunci agitatorii daco-români nepatriotici s'au întrepus și au împedecat *poporul* patriotic și neamăgit încă de rătăcirile lor în sevrșirea planului. Și alaltă sară la vestea că vin felecanii mai mulți s'au adunat într'un birt apostolii valahî din Cluj. Și au hotărât frumos că ear vor păși la mijloc și vor împedeca pe conationalii lor să nu demonstreze pentru *ideea națională maghiară și pentru statul maghiar*. Dar potcași au *pățit-o de astădată* și faptul înălțător s'a sevrșit împotriva voinței lor, mai impunător decât sar fi putut aștepta! Și cununa cu tricolor maghiar a *valachilor* e acolo dinaintea chipului de aramă a marelui Craiu și frunzele cununei le nișcă asprul vînt de iarnă, ca și când iar spune o poveste, o frumoasă dulce poveste despre timpul, despre viitorul *indepărtat*, (forțe! Red.) când Ungaria — va fi maghiară.

Pe cîrda acesta a mulțumirei cântă toate foile din Cluj, cu puțină deosebire. Ele mai spun cu de amăruntul cum s'a petrecut lucrul. Anume că v'ro 10 felecani (ei le zic „conducătorii“) au sosit la 11 ore la vama Clujului sub conducerea notarului din Feleac *Erdödi Ernő* (jidan botezat) și a crișmarului *Guttman Márton* (jidan nebotizat). La marginea Clujului ceta celor 10—12 s'a mai înmulțit cu vre-o 8—10 (acestia felecani de naștere, dar servitori în Cluj, de ocupație). S'au dus cu toții la casa comitatului cu muzica în frunte însoțindu-i lume multă, că era Duminecă într'amieză. Acolo *notarul* a rugat pe fisolgăbirăul, *Hankó Weress Károly* să-i conducă. Fisolgăbirăul, însoțit și de solgăbirăul *Kövári Arthur*. s'a pus în fruntea lor și s'au dus pe altă cale la statuă, unde ei, amândoi, au ținut dicții în numele celor douăzeci de Români, cari nu înțelegeau ce se vorbește în numele lor. A mai vorbit și un jurnalist, *Müller Menyhért*. Au cântat apoi Himnus și tot cu muzica în frunte s'au dus în altă parte, pôte la vr'un aldămaș. — Atăta tot.

Nu vrem să stricăm voia celor ce se bucură la astfel de prilezi, înscenate anume de organele administrației.

Dar socotim a fi cu mult mai apröpe de adevăr decât celelalte foi — dacă vom spune ce ni-se scrie nouă. Anume: Cei 12 felecani nu represintă Feleacul. Că nici o plenipotență n'au avut și nici un fruntaș nu este printre ei. Iar ceialaltii 8 ostași ai lor, toți argați pe la domni din Cluj, de asemenea, ba și mai puțin, puteau se represinte Feleacul.

ne dați viață, voi ne hrăniți cu sângele vostru, vouă avem să vă mulțumim toate și pentru toate, după Dzeu!

O astfel de mamă bună petrecem azi cu începutul anului nou din mijlocul nostru la cele vecinice! Dzeu pre care l'a iubit repausata în viață și căruia ia slugit cu credință, a chemat-o la sine chiar din pragul anului nou. Se duce din viață ca sluga cea bună, după ce și-a împlinit anul în slujba lui Dzeu, căci știut este, că sluga bună nu ese din slujbă în mijlocul anului, ci la capătul lui, pentru ca să ieie întregă simbria și nu numai o parte. Astfeliu și repausata își va lua întregă resplata sa pentru că cu tot sufletul său, cu tot cugetul său a slugit lui Dzeu în totă viața sa, care după Dzeu a fost destul de lungă, trăind aici pre pământ între ai săi 73 de ani și ânger păzitor fiind tuturor pe care i-a iubit, în toate împrejurările.

Jalnic! ascultător! Că în ce mod a știut repausata în Dl înpreuna slujba cu care a fost dătoare lui Dzeu aici pe pământ, cu slujba care o datoră soțului său, fiilor și ficelor sale, pre cari i-a crescut în frica lui Dzeu, se va vedea mai bine din asemenarea ce vă voiți spune.

Un om avea trei prietini. Pe toți trei îi iubia. Toți i erau prietini buni. Cu unul își petrecea toate zilele vieții sale. De grigă lui de multe ori nice durmii nu pute. Noptea se scula din așternutul său și grigea se nu i-se întempe ceva rău. Cu al doilea nu era o amiază, o cină, un prânz, ca se nu le petrecă la olaltă. Îl iubia ca pre ochii săi. Pre al treilea încă îl lubea, dar grigea celor doi

Ei au fost aduși la Cluj de compania Erdödi și Guttman, cari au arangeat totă treaba sub seculul administrației. Toți felecanii, cari iau „ascultat“ sunt ómeni atárnători de ei, într'un chip sau altul. Cum a fost privită totă înscenarea acesta în Feleac, și la ce privire se așteptau arangerii la rentörcere acasă, nimic nu o arată mai bine de cât faptul, că opt gendarmii au fost trimiși pe Duminecă în sat. Acestea și multe alte fapte, înfășozază lucrul sevrșit cu totul în altă lumină, de cum îl ved ziaristi unguri din loc, anăgiți de cineva ori sinamăgiți de inchi-puirile lor, cari sunt forțe departe de realitatea faptelor.

CĂRȚI DIN ORI-CE PĂRȚI.

Deva 10 Ian. n.*) (*Pom de Crăciun pentru copii sëraci. Concert și producțiune teatrală*). În puține orașe ori sate vor fi avut copii cei sëraci un Crăciun atât de frumos, cum au avut cei din Deva. Inteligența română de aici ca și în alți ani, s'a hotărât să contribuie ca să facă bucurie de Crăciun și acelora, pe cari sörtea nu ia favorizat să se împărtășească de daruri dela părinții lor sëraci. Și cuvântul trup s'a făcut! Un pom mare și bogat împodobit cu „pöme de Crăciun“ — cari erau menite să facă și pe copilași cei sëraci să simtă, că a sosit serbătörea bucuriei, — se înălța în mijlocul școlii, gr. ort. strălucind de lumina făcliuțelor aprinse. Marți în 5 l. c. la örele 5 p. m. ne am adunat în frunte cu dl protopresbiter *G. Romanul*, în școla gr. ort. din loc, unde apoi corul de copii, sub conducerea harnicului inv. *Ignă*, a deschis serbarea prin o colindă frumoasă. După acesta a urmat apoi alternativ dialoge, declamațiunii și cântări predate din partea copiilor și copiilelor. După ce s'au sfirșit acestea se ridică dl protopop *G. Romanul*, și în cuvinte bine simțite, arătând însemnătatea serbării, indeamnă pe băeți la studiu și la purtare bună, spunându-le, că atunci nicl rësplata nu va rëmăne. În fine mulțămeste, în numele copiilor sëraci, tuturor acelora, cari au contribuit ca să aibă un Crăciun atât de plăcut. S'au împărțit la 34 de băeți și 28 de copile, haine și încălțăminte, fiecare a mai primit și câte un săculeț cu mere și nucel. Apoi s'au împărțit și obiectele de pe pom.

Era o adevărată plăcere să vezi cum strălucea fețele copiilor și copiilelor de bucurie pentru obiectele primite.

Primiască toți marianțoși donatori cele mai sincere mulțămite. Sarcina de a colecta au avut bunăvoința de a-o lua asupra dlor prea stim. dne *Elena P. Hosszu Longin* și *Emilia Roman*; iar la împărțirea pomului au mai binevoit a-și da binevoitorul concurs și dna *Valentina Popescu* și dșöra *Ecaterina Olariu*, pe cari încă le rugăm să primescă cele mai adencul mulțămite.

În ziua primă de Crăciun a fost sevrșită sf. liturgiă cu mare pompă servind dnii *Ioan Papiu*, protopresbiter în Sibiu, *G. Romanul* protopresbiter local, *George Gila* și dl *Cornel Popescu*, noul și simpaticul paroch din Deva. Cântările au fost cântate din partea corului barb. bisericesc din Deva sub conducerea dlui *Iustin Cl. Iuga*

*) Rëmășiță din nrîi trecuți.

cand. adv.. Iar la sfërșitul sfintei slujbe a predicat dl protopresb. *Papiu*.

A döua zi de Crăciun s'era a avut corul bis. gr. or. din Deva un concert împreunat cu producțiune teatrală, ținut în reduta orășănească.

Sala cea mare a redutei orășănești la 8 öre s'era era deja ticsită de lume. Cortina se ridică, iar corul barbătesc sub dibacea conducere a dlui paroch *Cornel Popescu* esecută colinda „O ce veste minunată.“ Punctul al 2-a și cel mai interesant au fost cele 3 cantece esecutate de corul mixt: Föe verde pup de crin, Mändruță de demult și în fine *la dorința publicului*: „Bruma“, cari nu știu öre prin melodiile lor frumoșe și populare romănești, ori prin corectitatea și acurăteta, cu cari au fost esecutate, ne-au răpit mai mult?

Sub impresiunea acestora mai apăru corul barbătesc și esecută: „Furtuna“ de Dürner, care încă plăcu mult.

Aplausele binemeritate din partea publicului au fost o vie dovadă, că dl conducător *C. Popescu* ș'a achitat rolul său, într'adevăr greu, peste așteptări. Iar din parte-ne numai bucura ne vom putea, dacă l'om vedea muncind și de aci înainte tot asemenea, ca și pân'acum. De astfel de ómeni avem mare lipsă!

A urmat apoi afară de program vr'ö câteva cantece naționale esecutate pe violină din partea dlui *Petricășiu*. A urmat teatru. Prima piesă a fost „*Pictoria fără voc*“ de A. Popp, în care fiecare ș'a dat silința a-și achita rolurile cât se pöte de bine. Mai bine ia succes acesta dlui *I. Sântimbrean* inv. Apare apoi dl *Ioan Siller* inv., în costum „țigănesc“ și declamează anecdota de Th. Speranță „*Țiganul și ursöica*“. A fost ascultat cu interes, dar pöte că mai mult haz ar fi produs de n'ar fi zis în dialect țigănesc și părțile narrative, în care vorbește poetul.

Piesa a 2-a: *Dragoste copilărescă* a avut un succes mai bun. Dintre cei ce au jucat, s'a distins dșöra *Rhea Sylvia Arvan*, care în rola *Viörei* a fost forțe dragută. Bine ș'a priceput rola și dșöra *Amalia Popu*; iar dintre celelalte persöne dl *Ioan Trif* și dl *Pamfilu S. Giurgiu* au jucat bine. După teatru a urmat dans, care a ținut până în zorii.

Imi încheiü raportul meu cu dorința, că barmii de ar fi în cât se pöte de multe locuri Români atât de bravi, ca și cei din Deva! Atunci multe lucruri frumoșe s'ar putea face!

Leontin.

RÉVAȘUL CLUJULUI.

Dare de seamă și mulțumită. D-na presidentă a Reuniunii femeilor „*S. Maria*“ pentru înfrumșetarea bisericii gr. cat. din Cluj, preastimata *Ana A. Pop. n. Leményi* ne trimite următörea dare de seamă, căreia cu plăcere îi facem loc:

Mă simț îndatorată a aduce cele mai vii mulțumiri inteligenței romăne din Cluj pentru delicata atențiune ce a dat apelului meu modest, din 22 Dec. v. 1903. și pentru generositatea cu care în grabă au contribuit cu frumoșe sume pentru cumperarea darurilor de crăciun pe seama copiilor sëraci dela școla noastră din Cluj. Intru adevăr în timp forțe scurt s'au adu-

de multe ori îl silea să-l uite uneori. Așa și-a petrecut omul nostru viața în slujba acestor trei prietini.

Odată căzu la un mare necaz. Îi era în primejdie viața. I se împutau lucruri ce el nu le-a făcut. Și dacă nu ar fi avut martori, cari se mărturisescă despre nevinovăția lui l'ar fi judecat la mörte. Pretiniii lui toți trei știau, că nu e vinovat. Pentru acea omul nostru în necazul său cel mare, s'a întors, cătră cel dintăiu prietin și l'a rugat să mörgă și să mărturisască de nevinovăția lui. Și ce a rëspons acest prietin. Cum? A zis: mă iartă prietine, că nu pot eși din curtea mea, din ocolul casei mele, căci așa mi-s împrejurările.

A mers la al 2-lea. Acesta ia zis, că va merge. S'a și dus până la judecătörie. S'a uitat pre ferestă și a vëzut pre judecătöri cum stau la masă, ca să aducă judecata. Și înfricându se de ei s'a întors acasă și sa văietat, că judecătörii se ved prea aspri, nu cuteză să mörgă inaintea lor.

În urmă sa dus la al treilea prietin — de care de multe ori își uita pentru grigă celor 2. Acesta a mers și a mărturisit despre nevinovăția lui și a scăpat omul dela mörte.

Jalnic! ascultător! Veți dori să știți, că cine a fost omul acesta și cine au fost cei trei prietini ai lui? Omul acela suntem noi fiecare. Murim cu toți și tuturor ni se cetesc cuvintele ce le-am spus, „Amin amin zic vouă, cel ce ascultă cuvântul meu și crede celui ce m'a trimis are viața vecilor“.

Pre toți ne petrec la morment. Toți suntem și vom fi siliți a sta inaintea dreptului judecator, ca să dăm samă de faptele nostre. Toți vom ave lipsă de martori și toți ne vom îndrepta cătră prietiniii nostrii cu care ne-am petrecut viața aici pre pământ. Cel dintăiu prietin al nostru și al fiăcărui muritor este *averea*. Ce zice averea noastră pentru care de multe ori ne sculam din așternutul nostru ca să vedem să nu i-se întempe ceva rău? Zice așa, când ne due la gröpă: Stăpâne iartă, ci nu pot merge din ocol afară. Trebuie să stau acasă și să vină să ieie inventariü asupra mea și se trec la alt stăpân, că tu altul nu më mai poți grigi.

Vine al doilea prietin. Neamurile, fi, ficele, pretini, pretinele. Se adună în jurul sicriului nostru, plâng, se vaietă, de multe ori leșină de durere. Ne due la gröpă. Se uită cum ne aşeză în pământ. Nice unul însă nu cuteza se între cu noi în morment. Le este frică, ca și pretinului din asemenare, care s'a uitat pre ferestră.

În istoria omenimei încă nu s'a vëzut cazul, ca nemurile cuiva să se fi dus în morment cu cel repausat, să le fi fost cât de scump și cât de iubit. Au plâns, sau văietat, au jelit și cu acestea toate sau sfărșit!

Vine însă al treilea prietin: *credința* în Dzeu și *împsinirea datorinții*, aici pre pământ. Acestea merg cu noi dincolo de morment. Acestora la olaltă le zicem *fapte bune* și despre acestea se zice:

Fapta bună, fapta bună Fapta bună cu noi vine
Merge cu noi împreună. Ne povățuește bine.



Regina României, poeta Carmen Sylva.

— Lucrând, în costum național românesc la scrierea și zugrăvirea unei sfinte Evanghelii. —

nat 141 cor. 30 fil. și mai multe daruri în natură, după cum s'a putut vedea din lista, pe care redacțiunea „Răvașului“ a avut bunăvoința a-o publica întregă în numărul 2. din a. c. Din suma de 141 cor. 30 fil. s'au cumpărat haine pentru băieți în preț de 57 cor. cisme pentru băieți și fetițe în preț de 57 cor. 20 fil. năfrâmi pentru fetițe în preț de 15 cor. Restul de 12 cor. 10 fil. s'a împărțit în bani gata, câte 50 fil. și 1 cor. celor ce n'au putut primi daruri mai mari. Socoteală documentată despre toate se va prezenta comitetului reuniunii noastre. Și până atunci înse voiam să mulțumesc atât singuraticilor contribuenți, cât și caselor comerciale, care au oferit haine gratuite (Neumann M. și Baumzweig) și rog pe D-zeu să le răsplătescă tuturor pentru binefacerea ce au arătat copiilor săraci. Cluj, 19 Ianuarie 1904.

Anna A. Popp
presid. reün. „S. Maria.“

Jalnic! ascultători! Suntem dator să iubim și să ne îngrijim de toți 3 acești pretinți ai noștri. Suntem dator să grăim de averea noastră, să lucrăm, să agonisim, ca acea să se înmulțască, ca să fim în stare a ajuta pe cei săraci, și așezăminte bune, bisericile și școlile noastre, cu un cuvânt să fim în stare a jertfi pentru binele de obște. Să le dăm creștere bună. Să-i creștem în frica lui Dzeu, ca să fiă iubitori de Dzeu și de deapropoșele său, care e tot omul; și să-i învățăm carte, căci zis este: „ai carte, ai parte, n'ai carte, n'ai parte“, dar suntem dator să ne îngrijim mai mult de al treilea prieten, care este *credința în Dzeu și împlinirea datorițelor noastre*, care le avem față de Dzeu.

Repausata în Domnul a știut griji de acești trei pretinți în măsura, care se cuvine. A fost muncitoare, a fost femeie harnică, după cum se zice a lucrat ziua noaptea, ca se agonisescă cele de lipsă familiei sale. S'a îngrijit apoi de creșterea bună și creștină a fiicelor și fiilor săi și bunul Dumnezeu ia ajutor de s'a văzut încungiurată de nepoți și strănepoți numeroși. Ba a învățat-o să se vadă pre unul dintre iubii săi fiu, conducătorii sufletesc. preot după inima lui Dumnezeu, și povățuitorii la miș de creștin. În același timp dinsa și-a păstrat și credința în Dumnezeu și și-a împlinit datorițele sale față de Dumnezeu cu cea mai mare scumpătate. Așa că pildă luminată poate fi tuturor celor ce au cunoscut-o.

Împlinindu-și în acest mod viața pre pământ se duce după lungi și grele suferințe, prin care

O serată literară a dat tinerețea universitară din Cluj Sâmbătă în 30 Ian. 1904. A fost între altele o disertație „Glia strămoșască“ de I. N. Soricu. O declamație foarte frumoasă a prestat d-l *Ioan Petru*. A declamat din *Speranță* d-l I. Cl. Juga. Apoi s'a cântat pe flaut (A. Bogdan) și pe violină. După serata foarte bine reușită publicul între cari mulți domni și dame, s'au întrunit la un restaurant la cină comună.

De peste săptămână.

Crăiasa României — Crăiasa poeziei.

— Ilustrația noastră. —

În 29 Dec. n. 1903. Regina României, Elisabeta de Wied, cunoscută în totă lumea învățaților sub numele frumos de *Carmen Sylva*, a împlinit 60 de ani. Din acest prilej toate foile din lume au sărbătorit și au laudat pe mândra regină-scriitoare, în toate limbile. Noi Români din această țară, ori cât de aproape ne este sufletește scriitoarea poetă a *Peșezului*, am rămas la sărbătoare printre cei din urmă. Cam așa suntem noi sficioși din fire. Pote că a și trebuit să ne lăsăm mai pe urmă, ca nu cumva să fim *bănuși*, ca de obicei...

Ori cât de târziu înse am sosi, de la o astfel de sărbătoare împărătească nu putem lipsi. Și deși nouă nu ne mai rămâne nimic nou de spus, după câte au spus din acest prilej toți măiestri

condeiului în toate limbile, ne aducem aminte numai aceea ce Regina României și a Poeziei a făcut de dreptul pentru neamul românesc. Mama răniților, în resboii, Mama săracilor, în timp de pace, *Carmen Sylva*, a avut și meritul de a ridica portul românesc la înălțimea ce i-se cade, la tronul crăiesc. Ea l'a purtat la prilejurile cele mai strălucite, îndemnând astfel și boieresele române să se întorcă cu dragoste la portul străbunilor lor. De odată cu portul ea a înălțat și poveștile românești în lumina lumii. Înșiruindu-le, ca pe niște mărgelile de mărgărint, ea a făcut să fie cunoscute în limba neamurilor culte și să strălucască, spre cinstea neamului nostru, și pe plaiurile țerilor streine. În același timp ea a dovedit multă cinste și față cu legea străbună creștină. Ca o călugăriță a scris cu mâna sa crăiască și a zugrăvit în mândre colorii o întreagă sfântă Evanghelie, pe care a dăruit-o *Mănăstirei Argeșului*...

s'a lămurit că aurul în foc, se duce să-și ieie răsplata deplină din mâna dreptului Judecătoriu.

Înainte însă de a porni dela casa sa, și ia rămas bun dela fiu, fiice, nepoți, nepoțe, nemeuri, cunoscuți și cunoscute.

An nou fericit, iubitul meu soț și anul nou și-va fi fericit — dacă nici odată nu vei aluneca din calea Domnului. Îți mulțumesc de totă iubirea ce ai arătat față cu mine cât timp am trăit la olaltă. Rămas bun și an nou fericit vouă iubitorilor mei fiu și fiice, nepoți și nepoțe și cu deosebire, iubitul meu fiu, Ilie, pre care Dumnezeu te-a pus între aleși săi servitori aici pe pământ. Aduți aminte la altarul Domnului când jertfești jertfa cea necrunță și de sufletul mamei tale, care te-a iubit ca ochii din cap. Spune fiilor tăi, nepoților mei iubii, că le mulțumesc pentru cununa de flori, ce a pus-o pre sicriul meu, și că amăsurat dorinței lor voi duce o floriceică și scumpei lor mame, mutată înaintea mea din această viață. Crește-i cu frica Domnului și Dumnezeu te va binecuvânta.

Rămas bun și an nou fericit tuturor, cari ați luat parte la înmormântarea mea. Vă rog pre toți să-mi dați cuvântul de iertare, ca și Dumnezeu se vă ierte,

Rămas bun casă, rămas bun masă. Rămas bun lume ticăloasă. — Iar tu iubite Isuse Christose, pornește sufletul meu în lăcașurile tale cele frumoase. Amin.

În icona noastră — pe care o împrumutăm din numărul festiv al „Luceaferului“ Regina se vede înbrăcată în portul românesc, tocmai cum lucră la sfânta carte a Evangheliei.

— **Dna Paraschiva Topan**, din Cluj, a dăruit pe seama bis. gr. cat. din Cluj un covor frumos, care s'a pus jos înaintea sfântului prestol. Le vedea că pilda frumoasă dată de *Dna Silvia Ilyés* din Cristur, cu prețiosul seu dar, află urmași. Dee Dzeu cât de mulți!

— **Procesul părintelui Moța**, pentru cunoscutul articol din „Libertatea“ s'a pertractat a două ore, Mercuri, la 3 Febr. n. înaintea curții cu jurați din Cluj. Apeător a fost *Dr. Aurel Vlad*, care cu toate că a rostit o cuvântare de apărare frumoasă, bine întemeiată și dreptă, totuși n'a putut să scape de osindă. D-l *Moța* a fost de nou osândit la un an de temniță ordinară și 1000 corone amendă. Sa dat de nou cerere de nulitate și se crede, că Curia eară va nimici pertractarea.

— **Pentru biserica cea nouă** din Cluj au contribuit în timpul din urmă: *Vas Morariu* oficial de poștă în Cașovia, 10 cor. *D-șora Rosalia Gaborfi* 1 cor. *George Bălaș*, servitor la „Economul“ 2 cor. De la un „jurământ“ de a nu mai bé rachiu 2 cor. *Simon Moricz*, propriet. izrailitean din Cojocna, pentru un rămășag 10 cor. Suma aceasta s'a adaus la fondul înființat de „Economul“ în folosul bisericeii celei noue. — Dzeu să-le răsplătescă tuturor.

— **D. Dr. Ales. Pteancu**, profesor la gimn. gr. cat. din Beiuș, după știrea ce primim, a trecut tot ca profesor la gimnaziul român din Năsăud.

— **D. Dr. Dionisiu Roman** a făcut esamenul de advocat la tabla reg. din M.-Oșorhei.

— **Buna și folositoare lucrare** începută în primăvara an. 1903. de Reverendissimul *D. Dr. Aug. Bunea* în tractul Clujului, se continuă în tractul protopopesc al Biei de Reverendissimul canonic și inspector școl. arch. *Dr. Victor Smigelski*, care în zilele acestea vizitează școlile gr. cat. din acel tract.

— **45,000 rezerviști** sunt chemați sub arme pre vreme nehotărâtă. Câte soții, câți prunci și câți părinți bătrâni rămân. Domni vorbesc în sfatul țerii și se certă pentru-ce n'a fost și fără de ce poate omul trăi boierește — pentru introducerea limbei ungurești în armata comună. Poporul suferă și se prăpădește. Cei mai harnici mai în putere acum merg cătane, de unde scăpând, vor trebui să meargă în America, de unde apoi să trimită bani pentru ajutorarea celor neputincioși și deosebit pentru plățirea datorită și a dărilor. Să vorbește însă, că incurând să va face legea pentru recrutare. Numai de nu ar fi curândul acesta așa de departe, ca cel despre care se vorbea cu un an și mai bine înainte de acesta.

— **„N'ai credit numai de 4 corone!“** Vor zice crișmarii din Cluj acelora, cari mai bucuroși beu, decât mănca și cărora le place să cânte în crișme beți, iar copii lor să se cânte acasă de fome. Porunca acesta a dat-o orașul și fiecare crișmar trebuie să o lipescă pre părete în crișma sa. Dacă n'o lipește, are să plătească 100 cor. ca pedepsă. Dacă dă pe așteptare beutură mai multă de cât de 4 cor., plusul nu i-se plătește, iar dacă pentru suma de peste 4 cor. primește vecsel ori contract să pedepsește cu închisoare până la 30 zile și în bani până la 400 cor. — Și asta este ceva mai mult decât nimica!

— **Cununii. D. Vasilie Coșbuc**, teolog abs. nepot al poetului nostru Coșbuc, și d. șora *Valeria Rus*, fica preotului Jacob Rus, din Borgo-Mureșeni, se vor cununa în 14 Febr. n. 1904 în biser. gr. cat. din B. Mureșeni.

D. Josif Bardoși, catichet gr. cat. din Deva, și *D. Elena Oltean*, își vor serba cununia la 7 Febr. n. a. c. în bis. gr. cat. din Rechițova.

— **Concurs.** Reuniunea învățătorilor români gr. cat. din jurul Gherlei publică concurs pentru următoarele teme:

1. „Socialismul creștin și învățătorul ca factor al aceluia.“ (Disertațiune.) Premiul 20 cor.
2. Cum va stărni învățătorul interesarea poporului față de legumărit și stupărit? (Disertațiune.) Premiul 10 corone.
3. Se escrie concurs la un premiu de 10 cor. pentru acel învățătoriu, care va dovedi mai mult rezultat pe terenul practic indicat în tema de sub șirul 2. Resultatul va fi a-se constata în scris prin directorul școlii și 2 membrii ai reuniunii filiale din tractul concernat.
4. Să se compună un proiect detaiat și motivat, că în ce mod și cu ce mijloace s'ar pute realiza și promova scopul reuniunii noastre? Premiul 10 corone.

Pot concurge numai membrii reuniunii. Terminul de concurs: Dumineca Tomei a. c.

Din ședința comitetului central a Reuniunii învățătorilor români gr. cat. din jurul Gherlei ținută în Gherla la 18 Decembrie 1903.

Alexandru Bene
preposit, președinte.

Josif Demian
profesor, secretar.

Holdovanu Basil

La administrația „Révașului“ se află:

„Călinarul Practic“ pe 1904.

Prețul 50 fil. + 30 fil. porto postal.

„Visuri trecute,“ de Al. Ciura.

Prețul 1 cor. + 10 fil. porto.

Măiestru păpuțar român în Cluj.

Vasile Săncrăian (Szentkirályi)

recomandă atelierul său, în care efectuează tot felul de comenzi pentru *domni, domne și copii*, cum și reparatură cu prețuri foarte moderate. Măiestria și-a învățat-o în Viena și Budapesta.

Strada Wesselényi M. și Szép-utca (colț.)

9-30

Wilhelm Ignác

ingenieur

Budapesta, VIII. Kender-u. 8.

Primește ori ce fel de
măsurare de pământ,**mappare,****aranjare de posesiune.**După acord marchează linia
căii ferate normale ori
inguste.Prețuește moșii, esoperează
și valorează patente, pre
lângă onorar echitabil.**Ofertele sunt a se trimite
la adresa de mai sus.**

29-50.

Fraser, barbier!

Demetriu Bucolan barbier
în Cluj, strada Egyetem Nr. 6.

Recomandă atelierul său bine sortat în bransa acăsta. Abonamente lunari cu prețurile cele mai moderne. — NB. Universitarilor la abonamente lunare dau 24% rabat.

Fraser, barbier! 3-10

Moldovan Miklós

* Atelier de croitorie. *

Cu totă onoarea aduc la cunoștința P. T. Public din loc și provincă, că mi-au sosit în deposit stofele cele mai bune, mai frumoase și mai trainice dela fabricile din țară și străinătate pre sezonul de iarnă pentru

vestminte bărbătești.

Fac cele mai fine și elegante vestminte bărbătești, curăț și reparaz punctuos și pre lângă prețuri moderate.

Fac reverenți, cimade și grece pentru preoți.

Țin în deposit și vând cameși, gulere, mangete, cravate și năfrâmi de busunar.

Comandele din provincă se efectuează grabnic și punctuos.

Plătirile se pot face și în rate.

Cu stimă:

Moldovan MiklósCluj (Kolozsvár), str. Egyetem n. 1.
8, (3-5).**„THE
STANDARD“**

— fundată în anul 1825. —

Efectuește

asigurări de viață

pe lângă condițiuni foarte favorabile.

Incaso anual
Coroane: —**32,000.000** —Dividende solvite
Coroane: —**170,000.000** —Avere proprie
Coroane: —**260,000.000** —Despăgubiri de viață
Coroane: —**520,000.000** —Agentura generală pentru
Transilvania:

Cluj, strada Ferencz-József nr. 17.

Filială pentru Ungaria:

Budapesta, strada Kossuth-Lajos

nr. 4. în palatul Standard.

(Casa proprie).

Centrala generală:

Edimburg. (Anglia.) 18, 27 —

**AGENTURA
GENERALĂ**

DIN CLUJ A BĂNCEI DE ASIGURARE

„TRANSYLVANIA“

primește și efectuează **oferte de asigurare** din comitatele: Cojocna, Murș-Turda, Turda-Arieș, Bistrița-Năsăud, Solnoc-Dobăca, Ciuc, Sălagiu, Sătmăr, Bihor, Maramureș.

Asigură mai ieftin contra **focului și esplosiunii** ori ce fel de edificii, mărfuri, mobile, vite și produse etc.

Asupra vieții omului

face asigurări în toate modurile obișnuite, anume: **capitale pentru casuri de moarte, pe viață, de zestre, rente etc.**

ASIGURĂRI POPORALE fără cercetare medicală până la 1200 coroane.

Asigurări pe **cheltuielile înmormintării**, contra **grindinei, sămănături de tot felul, nutrețuri etc.**

„TRANSYLVANIA“

a fost întemeiată la anul 1868 și de atunci în decurs de 34 ani a plătit despăgubiri pentru foc de K. 3.042,619-84 fl., iar pentru capitale asigurate pe viață Kor. 2.992,162-98 fl. Suma asigurărilor contra focului e de K. 112 milioane. Suma asigurărilor pe viață e de K. 10-2 milioane.

Oferte și ori ce îndrumări se pot primi la **limba românească** și în toate limbile din țară de la

Agentura generală a băncii

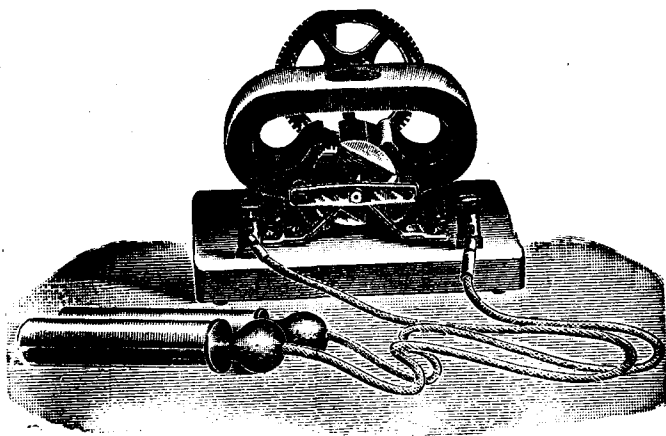
„Transsylvania“

Cluj, piața „Emke-tér“ Nr. 18.

precum și de la agenturile locale și ceruiale din comunele mai mari.

10, 35-40

Renoirea și prolongirea vieții cu „Electrophor“-ul orig. american.

Aparat medical electric pentru folosul privaților!**Electricitatea e viața.**

Atrag atențiunea omenilor, cari sufer bolnăvicioși și cu organism slab să întrebuințeze acest aparat electric, pentru-că „Electrophor“-ul **ne întărește nervii, ne înviește sângele, ne agerește mintea și simțurile,**

asigură circulația regulată a sângelui și funcționarea sistemului nervor, prin ce ne scutește de bôle.

Prof. Dr. Bourg, membru facultății de medicină a universității din Paris s'a declarat despre „Electrophor“ astfel: „Nu numai reumatism, sgârciuri, nervositate și asthmă au vindecat, sau cel puțin au alinat cu **Electrophor** în mi și mi de casuri, în cari știința doftorilor a dat faliment, ci și la morburii de nervi, dureri de cap, colica, vijeitul urechilor, lipsă de somn, la cei în stare hipocondriacă, și mai ales în potriua reletor de obstipație, vina de aur, în câteva zile, **de multe ori în câteva ceasuri** au observat alinare minunată. Femeile cu bôle dureroase câștigă alinare și vindecare aprôpe sigură.

Nu se strică!

Prețul unui complet aparat mic:

10 cor.

Pentru cei slabî de constituție.

Pe lângă trimiterea banilor înainte ori cu rambursă lîferază reprezentantul european al companiei „Electrophor Co. Limited“

Auffenberg József Budapest VI. Profeta-utca 5.

4-10.

Ține în veci!

Prețul unui complet aparat mare:

20 cor.

pentru vindecarea bôlelor învechite

„Electrophor Co. Limited“